

Tárgytematika

Félév:	2012/13/1
Tárgynév:	Szociális gerontológia
Tárgykód:	ANSZPB2091
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	0/2/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Oktatás célja:

Tantárgy tartalma:

1. Mesék, mítoszok, előítéletek, félelmek, tabuk az öregekkel, öregedéssel kapcsolatban. Az idősügy és az idősök ellátásának társadalmi meghatározottsága. Paradigmaváltás az időspolitika és az idősellátás alakításában (... deficit modell" helyett ... fejlődés modell"). Erikson életciklus modellje. Bölcsesség és sikeres öregedés. A szociális gerontológia alapvető kérdései.

2. Demográfiai változások Európában és Magyarországon. A megöregedés és kirekesztetté válás veszélyei. Szociális kihívások az idősödő társadalmakban. Az idősök helyzete ma Magyarországon. Idősödés, várható élettartam, a háztartások és a családok összetételének változásai. Gazdasági aktivitás, jövedelem és fogyasztás. Időfelhasználás, mindennapi aktivitás. Időskori sport, kulturális és egyéb közösségi tevékenységek. Élethosszig tartó tanulás, felnőttképzés és az e-kommunikáció. A hitélet és a spiritualitás jelentősége.

3. ENSZ-alapelvek, időspolitika az EU-ban. Idősügyi Nemzeti Stratégia. Az idősök társadalmi részvétele és megbecsültsége, generációk közötti kapcsolat, a társadalmi szemléletformálás szükségessége. 2012. Az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai éve. Nyugdíjrendszerek, társadalombiztosítás, egészségügyi ellátás és a szociális szolgáltatások rendszere Magyarországon.

4. A személyes gondoskodást nyújtó ellátások típusai az idősellátásban. Alapellátás és otthonközeli ellátások. Idősök otthon: megszokott környezet, nagyobb biztonság. Információközvetítés és információhiány. Szükségletfelmérés. Alapellátási nehézségek. (A jelenlegi ellátások kritikai elemzése.)

5. Az időskorúak bentlakásos intézményi ellátása. Átmeneti elhelyezés. A tartós ápolást igénylők ellátási nehézségei. Bekerülési feltételek. Intézményfenntartók, költségek, normatívák, finanszírozás és kontroll. A Számvevőszék vizsgálatai. Az idősök jogai az intézményekben. Az OBH jelentései, az ellátott-jogi képviselők munkája.

6. Egészségi állapot, a betegségkockázatok mérséklése. Prevenció és a szűrővizsgálatok, egészségfejlesztő programok jelentősége. Egészségügyi és szociális intézmények, szolgáltatások, integrált ellátási lehetőségek. Interprofesszionális megvalósítása alapvetően az egészségügy és a szociális szolgáltatások területén. Ápolás, otthonápolás, otthoni szakápolás. Az emberi méltóság és a funkcionális

Tárgytematika

Félév:	2012/13/1
Tárgynév:	Szociális gerontológia
Tárgykód:	ANSZPB2091
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	0/2/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Tantárgy tartalma:

önállóság megőrzése.

7. A szociálpedagógusok és szociális munkások alkalmazásának lehetőségei, szerepük a többgenerációs családok és az idős emberek segítésében. Krízis és krízisintervenció. A bántalmazás, elhanyagolás és az áldozattá válás veszélyei. Társadalmi egyenlőtlenségek mérséklése, fellépés az ageizmus ellen. Az idősellátás folyamataiban alkalmazott speciális készségek, munkaformák.

8. Mentálisan hanyatló idősek ellátása és a hozzátartozók segítése. Demenciával küzdők és az Alzheimer kórban szenvedők ellátása, az állapotromlás késleltetése. A hozzátartozókkal végzett munka. Egyesületek, civil szerveződések.

9. A halál és a gyász. A halálokok változásai. ...Kapuk az öregek halálához.”(Nuland) Gyászmunka. Szociális munka haldoklókkal és hozzátartozóikkal.

Számonkérési és értékelési rendszere:

- Egy ismereteket és tudást feltérképező zárthelyi dolgozat megírása. (Időpont egyeztetés a félév elején.)
- Párban, vagy egyénileg egy gyakorlati feladat megvalósítása, ami megvalósítható idősklubban, bentlakásos intézményben. Egy minimum 8 részvevővel kivitelezett csoport vezetése, ami bármilyen aktivitás lehet, légyege, hogy megtervezett legyen, dokumentált és értékelő, egyéni szakmai megjegyzésekkel kiegészített legyen. Tartalmában kapcsolódjon az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évéhez. (A beadási határidő megbeszélése a félév elején.)

Kötelező irodalom:

Kötelező irodalom

Az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás európai évének Magyarországi Programja [Hungary_WP_EY2012_HU[1].pdf] National programme Hungary HU

Baltes, Paul B. – Smith, Jacqui – Staudinger, Ursula M. (2000): Bölcsesség és sikeres öregedés. In: Czigler István (szerk.): Túl a fiatalságon. Megismerési folyamatok időskorban. Bp., Akadémiai

Demográfiai portré 2009. Jelentés a magyar népesség helyzetéről. Bp., KSH, 2009

Fülöp Márta (2004): Versengés időskorban szociálpszichológiai és pszichoanalitikus megközelítésben. In:

Tárgytematika

Félév:	2012/13/1
Tárgynév:	Szociális gerontológia
Tárgykód:	ANSZPB2091
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	0/2/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

Életciklusok. Szerk.:Pető Katalin Bp., Animula (57-78 old.)
Guillemard, Anne-Marie (1999): Megöregedés és kirekesztetté válás. Szociológiai Figyelő, 100–108. oldal
Idősügyi Nemzeti Stratégia. (2009) Szociális és Munkaügyi Minisztérium
Iván László: A sikeres öregedés rendszerszemlélete(2006) In.: Imre Sándor – Fábíán Gergely: Ószülő társadalmak Nyíregyháza, DEEFK (9-15 old.)
Kravalik Zsuzsanna (2004): Az időspolitika gyakorlata az Európai Unióban közösségi és tagállami szinten. In: Idősbarát önkormányzatok 2005.Bp.,ICSSZEM (309-375 old.)
Nuland, B. Shervin(2002):Hogyan halunk meg? Bp., Akkord Kiadó (80-104 old. valamint a 105-132 old.)
Tariska Péter (szerk.) (2002): Kortünet vagy körtünet? Mentális zavarok időskorban. Bp., Medicina (438-461 oldalak)

Tankönyvként használható

Semsei Imre (2008): Gerontológia. Nyíregyháza, Debreceni Egyetem Egészségügyi Kar (Szociális szakemberek számára a könyv ... Szociális gerontológia” című fejezete)

Ajánlott olvasmányok

Aktív időskor. Tanulmánykötet.(2008) Bp., KSH - SZMM
Bruckmüller, Maria (2006): Életminőség és szolgáltatások. In: Időskorú értelmi fogyatékos emberek kísérése, segítése. Bp., Akadémiai Kiadó (51-133 old.)
Cars, Jane – Zander, Brigitta (2009): Szellemileg leépült idősök gondozása. Tegyük könnyebbé az együttélést! Bp., Animus
Daróczi –Spéder (szerk.) (2000): A korfa tetején. Az idősök helyzete Magyarországon. Bp., NKI., Kutatási jelentések.
Dobossy Imre – S. Molnár Edit – Virágh Eszter (2003): Öregedés és társadalmi környezet. Bp. KSH – NKI (Összefoglalás és következtetések. 153-160 old.)
Geriatricai kézikönyv.(1997) MSD., Bp., Melania KFT., 1409-1417 old.
Az idős emberek szociális ellátásának mentálhigiénés feladatai.(2003) Bp., NCSSZI. (94-126 old.)
Iván László (2002): Az életminőség védelme a krónikus betegségekben és öregkorban. In: Élethelyzet – életminőség, zsákutcák és kiutak. Bp., MTA
Kovács Mónika (szerk.) (2003): Időskori depresszió és szorongás. Bp., Springer
Kübler-Ross, E. (1988):A halál és a hozzá vezető út. Bp., Gondolat (394-430 old.)

Tárgytematika

Félév:	2012/13/1
Tárgynév:	Szociális gerontológia
Tárgykód:	ANSZPB2091
Felelős szervezet neve:	Szociálpedagógia Intézeti Tanszék
Felelős szervezet kódja:	AA16
Tárgyfelelős neve:	Dr. Mayer László
Tárgy követelménye:	Évközi jegy
Tárgy heti óraszám:	0/2/0
Tárgy féléves óraszám:	0/0/0

Kötelező irodalom:

- Marton István (2008): Korkkontroll. Bp., HVG Könyvek
Méltóképpen időskorban. OBH Projekt. Szerk.: Borza Beáta
<http://www.obh.hu/allam/2010/pdf/idoskorban.pdf>
- Pilling János(2003):Gyász. In: Kovács Mónika (szerk.) Időskori depresszió és szorongás. Bp., Springer (108-115 old)
- Polcz Alaine(2005): Együtt az eltávozottal. Pécs, Jelenkor
- Széman Zsuzsa – Pottyondi Péter (2006): Idősek otthon. Megszokott környezetben, nagyobb biztonságban. Bp., MMSz -MTA SZK (PDF formátum letölthető www.gov.szmm)
- Tariska Péter (szerk.) (2002): Kortünet vagy kórtünet? Mentális zavarok időskorban. Bp., Medicina
- Tatelbaum,J. (1998): Bátorság a gyászhoz. Bp., Pont
- Urbanekné László Judit (1995): Alternatívák az idősgondozásban. Esély Füzetek 2. 1995. 89-106 old.
- Üzenet a társadalomnak az öregedésről. (1999) Bp., Soros Alapítvány, 1999. Szociális munka idősekkel. 1999-2000